

Tanítás és a megváltás

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 1:26-27; 1Királyok 4:29-34; Ézsaiás 11:1-9; János 14:17; 1Korinthus 2:1-16; 2Timóteus 3:14-17

„A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre” (2Tim 3:16).

A Biblia hosszasan beszél Isten és népe történetet. Időnként olyannak tűnik, legalábbis még most, mint egy félresiklott szerelmi történet, vagy pedig egy apa és a lázadó, de később visszatérő gyermekei esetét is láthatjuk benne.

E heti tanulmányunk célja viszont, hogy mást is felfedezünk a bibliai történetben, nevezetesen a tanár és a tanítványok motívumát. A diákok sorozatosan elbuknak a vizsgákon, a tanár viszont újból és újból, türelmesen magyaráz, amíg végül lesznek, akik megtanulják a leckét.

Egy dolog kivételével a Biblia nem különbözik az általunk ismert emberi esetektől. Isten és a népe története biztosan jól fog végződni, célba ér, az Úrnak az emberek iránti kegyelme garantálja ezt a végkimenetelt. Gyakran félreértik az ember felelősségét ebben a kapcsolatban, sőt sokan, akik nehéznek vélik, tartanak is tőle. Alapvetően azonban a bibliai történet meghívás, hogy ismerjük meg Istent és értsük meg az akaratát. Valójában az a legelső válaszuk a kegyelemre, hogy megtanuljuk megismerni Őt. A kegyelmet nem érdemelhetjük ki, de tanulhatunk róla. Mégis mi más állhatna a keresztyén oktatás központjában, mint hogy ezt tanítsuk?

ISTEN KÉPE

Olvassuk el 1Móz 1:26-27 és 5:1, 3 verseit! Mit tanítanak ezek az igék Istenről, aki megteremtette az embert? Mi történt az emberiséggel a bűneset után?

Az „*Isten képére*” kifejezés évszázadokon át foglalkoztatta a Biblia magyarázóit. Milyen képre teremtette Isten az első emberpárt? Azt jelentené például ez, hogy tükörbe nézve formálta meg új teremtményeit, önmagához hasonlóra? Vagy arról lenne szó, hogy az ember minden más élőlénynél jobban hasonlít Istenre? Esetleg a Teremtő és az általa létrehozott ember közötti lelki és intellektuális hasonlóságra, kompatibilitásra (összeférhetőségre) utal ez a kifejezés? A Szentírás nem ad pontos magyarázatot rá, még ha a teológusok számos értelmezést vezettek is le az Írásból ennek lehetséges jelentésével kapcsolatban. Azt viszont láthatjuk, hogy a bűneset után ez a kép megváltozott. Ezért is írta Ellen G. White, hogy az oktatás célja: az emberben helyreállítani Alkotója képét (lásd Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés.* Budapest, 1992, Advent Kiadó, 9-12. o.).

Ez a hatalmas cél hogyan érhető el a tanítás útján?

Először is, ne feledjük, hogy Isten a vele való kapcsolatra teremtett meg bennünket, és ez valamennyire emlékeztet a szülő-gyerek viszonyra. A saját képére alkotott meg (1Móz 5:1) – mint ahogyan a gyermekek is hasonlítanak a szüleikre –, hogy gyermekeiként, családja tagjaiként nevelhessen fel. Képes kommunikálni és tartós kapcsolatot kialakítani velünk. Isten képe tehát inkább „mentális kép”, ami lehetővé teszi, hogy az isteni és az emberi fél gondolatai találkozzanak. Pontosan ez történik az oktatás keretein belül, először otthon, a szülők és gyermekek között, később pedig az iskolában, amikor a tanítás munkáját a tanárok veszik át. Istennek nyilván az volt a szándéka a számunkra ismert tanítás folyamatával, hogy megkülönböztessen bennünket az élet más formáitól, hiszen minket a saját képére teremtett. Azért tette ezt, hogy taníthasson bennünket és mi tanulhassunk tőle, amíg az Ő képe (az értelme) nem tükröződik rajtunk.

A teremtéstől kezdve a testet öltésig, majd a testet öltéstől az újjáteremtésig a megváltás története a tanítás története. Isten a tanár, a menny pedig állandó iskola (lásd Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés.* Budapest, 1992, Advent Kiadó, 297. o.). Mi minden következik ebből otthon, az iskolában, az egyetemen és az egész életben a keresztyén oktatás iránti elköteleződésre nézve?

JÉZUS, MINT TANÍTÓ

A Biblia számos kifejezéssel utal Jézusra: Isten Fia, Messiás, ember Fia, Megváltó, Úr, Isten Báránya, csak hogy néhányat említsünk. Ám azok számára, akik a legjobban ismerték a több mint hároméves nyilvános szolgálata idején Júdeában és Galileában, Ő Tanító volt. Úgy szólították: „Mester” vagy „Rabbi”, és mindkettő azt jelenti, hogy „Tanító”.

Tehát a tanítás hivatása, munkája különösen illett Jézushoz, hogy ez által végezze nyilvános szolgálatát. A megváltás feladata valamilyen szempontból rokon a tanítással, amint ezt az evangélium prófétája előre meg is jövendölte.

Mit tudhatunk meg Ézs 11:1-9 szakaszából Jézus tanítói szerepéről?

A Szentírás egyik legkülönösebb messiási prófécija Ézsaiás 11. fejezetében található. Az első három vers a tanítással kapcsolatos kifejezéseket használ, úgy mutatja be a Messiást, mint aki ismeretet, tanácsot, bölcsességet és értelmet hoz, majd a szakasz emlékezetes ígérettel zárul: „*betölti a földet az Úr ismerete, ahogyan a tengert víz borítja*” (Ézs 11:9, RÚF). Talán éppen a Szentírás ilyen tanításai ihlették Ellen G. White-ot, hogy megjegyyezze: a nevelés és a megváltás munkája egy (lásd Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó, 27. o.).

Olvassuk el Jn 3:1-3 verseit! Nikodémus *Mesternek* szólítja Jézust, majd a továbbiakban, az általa végbevitt jelek, vagyis a csodái és az élet értelmével kapcsolatos bölcs kijelentései miatt mondja Istentől jött tanítónak. Jézus elfogadta, ha nem is a neki adott címet, hanem azt, hogy honnan származnak ajándékai. Nikodémusnak elmondta, hogy újjá kell születnie, ha meg akarja látni Isten országát (megérteni, valamint belépni oda). Ez azt jelenti, hogy Istentől ered a tanításra történő felhatalmazás, még Jézus esetében is.

A tanítás bizonyosan Istentől jövő ajándék. Ő adott rá utasítást, Jézus fel is vállalta, ugyanakkor Istentől eredő felhatalmazásnak tekintették, akiket tanított.

Az Úr ismerete elterjed az egész földön. Milyen szerepünk van nekünk e prófécia teljesedésében?

MÓZES ÉS A PRÓFÉTÁK

Mi a Szentírás szerepe a keresztyén oktatásban? Milyen tanítást közvetít erről 2Tim 3:14-17 szakasza?

A Biblia első része a Tóra, amit törvénynek is neveznek, hiszen számos rendelkezés található e könyvekben. A Tóra viszont eredetileg azt jelenti, hogy „tanítás”, „oktatás”, eléggé eltérően attól, ahogyan sokan értik a „törvényt” a Bibliában, vagyis szabályoknak és rendelkezéseknek tartják, amelyeket követnünk kell, ha nem akarunk kiesni Isten kegyeiből. Csakhogy nem ez a helyzet. Isten szándéka szerint a törvény inkább tananyag, tanítás arról, hogyan éljünk eredményesen és biztonságban az Istennel való szövetséges kapcsolatban, amit kezdetben, a teremtéskor tervezett el.

A héber Biblia következő két szakasza, a próféták arról számolnak be, mennyire sajátította el Isten népe ezt a tananyagot, és mennyire sikerült aszerint élniük (a korai próféták, vagyis a történeti könyvek), illetve, hogy mi az, amit meg kellett volna tanulniuk ebből az oktató anyagból (későbbi próféták). Az Ószövetség fennmaradó része (amit a héberben úgy neveznek, hogy „írások”) tele van sikeres és kevésbé sikeres tanítók, tanítványok, valamint tanulási tapasztalataik példáival. A sikeres nevelés példáiként említhetjük Eszter, Rúth, Dániel és Jób könyveit, Jób négy barátját pedig a kudarcok közé sorolhatjuk. *A zsolttárok könyve* természetesen énekeskönyv, de még ebben is találunk legalább három tanító zsolttárt: az 1., a 37. és a 73. zsolttárt.

Az evangéliumok bővelkednek nevelő célzatú anyagokban, főként Jézus példázatai ilyenek. Pál több levele erőteljes evangéliumhirdetéssel kezdődik, de tanító részekkel, vagyis a keresztyének mindennapi életére vonatkozó gyakorlati tanulságokkal zárul. *A jelenések könyve* is tanításban gazdag irat. Például Krisztus egyházának a jövőjét egy olyan könyv tartalmazza, aminek a felnyitására egyedül Isten Báránya, Jézus, a mesteri Tanító méltó (lásd Jel 5:1-5).

Mondhatná valaki, hogy Mózes könyveinek nem minden tanítása alkalmazható a mi időnkben, és ez így is van. 5Móz 17:14-20 versei konkrét útmutatásokat tartalmaznak, amelyek alapján kellett királyt választani. Természetesen ma a gyülekezeteinkben senkit nem teszünk királlyá. Korunkban tehát hogyan alkalmazhatjuk ezeket a tanításokat? Miként határozhatjuk ezt meg?

BÖLCS FÉRFIAK ÉS NŐK

Az *iskola*, *tanulás* és *oktatás* szavak a mi időnkben jól érthetőek, de a Biblia korában nem voltak általánosak, a *bölcsesség* és *bölcs* kifejezéseket viszont annál gyakrabban használták. Az Ószövetség említést tesz például bölcs férfiakról és asszonyokról (2Sám 14:2; Péld 16:23).

Mit tanulhatunk 1Kir 4:29-34 szakaszából a bölcsesség fontosságáról?

Salamon királyt kiemelkedően értelmes emberként mutatja be az Írás, mint aki foglalkozott a növény- és állatvilággal, nagy bölcsességgel mondott példabeszédeket, vagyis tanult ember volt (1Kir 4:29-34). *A példabeszédek könyve* és *A prédikátor könyve* számos témában közöl velős tanításokat, amelyeket Salamonnak, valamint a régi korok más nagy tanítóinak tulajdonítanak (Péld 1:1; 25:1; 30:1; 31:1).

A Biblia szerint a bölcsesség nagyjából olyan, mint ma a nevelés, a szülőtől és a tanároktól való tanulás, leginkább fiatal korban (Préd 12:3), persze az ember egész élete során gyarapítja tudását. Ám a bölcsességnek gyakorlati oldala is van. Tanuljunk például a hangyáktól: nyáron gyűjtögetnek, hogy legyen mit enniük télen (Péld 6:6-8).

Ugyanakkor a bölcsesség nemcsak a gyakorlati életre vonatkozik, hanem elméleti is: az Istenbe vetett hittel kezdődik és bizonyos alapelveket követ (Péld 1:7). Segít felelősen, mások javára élni, véd a bajoktól. Végül, mint a mai oktatás, a bölcsesség sem ad választ minden feltett kérdésünkre, de a révén megelégedhetünk azzal, amit tudunk, miközben tovább kutatjuk az ismeretlent. Jó kiindulópont ez ahhoz, hogy megtanuljuk megismerni Istent, bízva kegyelmében. Jer 18:18 szerint a bölcs tanító szerepét általában olyannak tartották, mint a papét és a prófétaét, akik egyaránt Istentől jövő üzeneteket közvetítenek a népének a törvény tanítása, a tanítói tanács és az Istentől kapott külön kinyilatkoztatás formájában.

Hogyan szerezhethünk bölcsességet, és miként adhatjuk azt tovább az utánunk következőknek? Miért olyan fontos a közösségünk számára, hogy ezt meg is tegyük?

TANÍTÁS AZ ÖSKERESZTÉNY EGYHÁZBAN

A Szentírásban kidomborodik a tanítás egy fontos elve, amikor a mesteri Tanító, Jézus távozni készült a tanítványai köréből. Három és fél évig volt mellettük, ami nagyjából megfelel annak az időnek, amit mi a középiskolai vagy a főiskolai képzésre szánunk. A diákokat e tanulmányi időszakok végétével általában felkészültnek tartják rá, hogy irányítsák a saját életüket – természetesen attól függően, hogy kiről van szó.

Jézus azonban jobb utat tudott, ezért biztosította a követőinek a továbbtanulás vagy folyamatos képzés lehetőségét a Szentlélek vezetése alatt, akit másutt úgy nevez az Ige, hogy Vigasztaló, Szószóló (görögül: *paraklétosz*), aki folyamatosan Jézus követőivel lesz (Jn 14:16-17). Ő az Igazság Lelke. Az Ige ugyan nem nevezi a Szentlelket nevelőnek, de a tanítás mindenképpen része a feladatának, főként az igazság keresésének és megtartásának kérdésében.

Mit mond Pál 1Kor 2:1-16 szakaszában, ami igen fontos a tanítással kapcsolatban?

Pál kezdetben emlékezteti a korinthusi gyülekezetet, hogy amikor először ment hozzájuk, semmi másról nem beszélt, csak Jézus Krisztusról és a keresztre feszítéséről (1Kor 2:2), nem emberi bölcsességre törekedett, hanem egyedül az evangélium hirdetésére. Ez azonban még nem minden (1Kor 2:6), mert amint az új keresztények éretté váltak, az apostol visszatért, hogy bölcsességre tanítsa őket, olyan dolgokra, amelyeket Isten elrejtett a világ kezdete előtt (1Kor 2:7), ezek „*Isten mélységei*” (1Kor 2:10, RÚF). Mindent Isten Lelkének vezetése alatt tanulmányoztak, aki a tanulók lelkéhez kapcsolódik.

Milyen mély lesz a tanulmány, és mennyi tanulási lehetőség tárul fel azok előtt, akiket a Lélek vezet? A fejezet Ézsaiás prófétától vett idézettel zárul: „*Kicsoda igazgatta az Úr lelkét, és ki oktatta Őt, mint tanácsosa*” (Ézs 40:13)? Mintha a próféta a kora átlagemberéhez szólva azt sejtetné, hogy senki. Pál azonban igazított ezen a nézetten a következtetésével: „*Bennünk pedig Krisztus értelmé van*” (1Kor 2:16). Ez azt jelenti, hogy a keresztények, akikben Isten Lelke lakozik, hozzáférhetnek Krisztus értelméhez, és így mindent megtanulhatnak és megérthetnek (1Kor 2:10-13), ami az igazság ösvényének megismeréséhez szükséges.

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

A nagy misszióparancs (Mt 28:18-20) az egész világon jelentős vallási mozgalmat indított el. Az apostolok vagy misszionáriusok (a két szó ugyanazt jelent: *küldött*) elmentek az egész világra és követőket gyűjtöttek, tanítványokká tették őket, hogy higgyenek Jézusban, megkeresztelték őket, majd folytatták a tanítást mindarról, amit Jézus meghagyott nekik. Itt az a kép kerekedik ki, hogy az egész világról származó megtért keresztények, akik különböző kultúrákat képviselnek, más-más nyelvet beszélnek, a keresztvízből feljönnek és belépnek egy iskolába, ahol elkezdődik a tanításuk. Nincs ebben semmi meglepő, hiszen még sok mindent meg kellett tanulniuk. A keresztények állandó tanulásának nemcsak az intellektuális kíváncsiság vagy az ismeretszerzés magas foka utáni vágy az oka, hanem inkább az, hogy a keresztényi élet és hit áthassa a hétköznapi élet minden zugát. Annyi mindent meg kell tanulni! Ezért is van az, hogy az Újszövetség levelei egyrészt hirdetik Jézust (amit az Újszövetség az eredeti nyelven a *kérügma* szóval fejezi ki), másrészt közlik mindazt a tanítást, amit a keresztényeknek meg kell ismerni (az eredeti nyelven az Újszövetségben ez úgy szerepel, hogy *didakhé*). Az üzenethirdetés jó példája 1Kor 2:2, a tanítás pedig 1Korinthus 4. fejezetében kezdődik, majd megszakításokkal tart a levél további részében. Miről kell a keresztényeknek tanulni? A munkáról, a pihenésről, a társadalmi kérdésekről, a közösségi kapcsolatokról, az egyházzal és az istentiszteletéről, a pénzkezelésről, a jótékonyaságról, a hatóságokkal való viszonyról, a tanácsadásról, a családi struktúráról, a házassági kapcsolatról és a gyerekevelésről, az étkezésről és az ételek elkészítésének dolgairól, az öltözködésről, sőt még az öregedés folyamatáról és az élet végére való felkészülésről, úgy az egyén életében, mint az egész világban. Kereszténynek lenni azt jelenti, hogy mindezeket a dolgokat tanuljuk, sőt még egyebeket is. E kérdések megértése nem jön természetesen, tanulni kell!

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Mennyire fontos az oktatás az egyház missziója szempontjából?
- 2) Mit értett Ellen G. White azon, hogy „A menny is egy iskola” (Ellen G. White: *Előttem az élet. Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó, 297. o.)?
- 3) Olvassuk el újból 1Kor 2:1-16 szakaszát! Figyeljük meg Pál szavait arról, hogy mit jelent ki Isten az ihletés által! Gondolkodjunk el azon az állításán, hogy semmivé lesznek a világ fejedelmei és a bölcsessége is! Ha igaz volt ez akkor, vajon mit mondana Pál ma, a mi korunk bizonyos „bölcsességeiről”?

KIS SZABÓ JUDIT:

MINDENKI KERES

Mindenki keres, de nem ismerünk
ha ismernénk, nem keresnénk

tudnánk hol vagy, épp mi dolgod
azt is, hogy mire gondolsz

mifélek a vágyaid és terveid
s mi hogyan töltjük azokat be

naphosszat beszélgetnénk
sőt, akkorákat nevetnénk

birtokolnánk minden szokásod
éreznénk örömed, s búslakodásod

nem kétkednénk, nem vádolnánk
értenénk, neked mindenre van gondod

tapasztalnánk áldó kezéd, s azt is
mozduló izmod rajtunk segít

szereteted, nem csupán sejtenénk
hanem valójában megélnénk

nem késlekednénk a jóra, az igazra
nemmel felelnénk minden hamisra

tisztán látnánk szövetséged, hogy
markodba miért metszeted neveinket

mindenki keres, de nem ismerünk
ha ismernénk, nem keresnénk.